

Målnummer:	UM2216-21	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2021-11-26		
Rubrik:	Vid prövningen av en ansökan om förlängning av uppehållstillstånd för studier måste det göras en helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet och proportionalitetsprincipen beaktas. Kravet på heltidsstudier kan då inte alltid upprätthållas och bl.a. omständigheter som ligger utanför utlänningskontroll bör vägas in i bedömningen. Mindre avvikelser från kravet på heltidsstudier måste också kunna godtas.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 5 b kap. 3 § och 17 § utlänningslagen (2005:716)• Artikel 3.3, 11.1, 21.1 a) och 21.7 i direktiv (EU) 2016/801 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete [omarbetning]		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• EU-domstolens dom den 5 oktober 2004 (i de förenade målen Pfeiffer m.fl., C-397/01-C-403/01, EU:C:2004:584)• MIG 2019:24		

REFERAT

CA har varit beviljad uppehållstillstånd för högskolestudier under tiden 1 januari 2019-31 januari 2020 och, efter ansökan om förlängning, den 1 februari-20 juni 2020. I juni 2020 ansökte hon om att få förlänga uppehållstillståndet efter ordinarie studietid till och med den 28 februari 2021.

Migrationsverket beslutade den 16 december 2020 att avslå CA:s ansökan. Som skäl för beslutet förde verket fram bl.a. följande. Kravet på studier på heltid ska beräknas utifrån perioden 31 augusti 2020-28 februari 2021, totalt 25 veckor. Av ett intyg från CA:s handledare daterat den 20 oktober 2020 framgår att hon då klarat av 20 högskolepoäng av sin masteruppsats och hade 10 högskolepoäng kvar att genomföra med förväntad presentation av uppsatsen i slutet av januari 2021 och slutgiltig inlämning i februari 2021. Resterande 10 högskolepoäng motsvarar 6 veckors heltidsstudier och motsvarar således inte studier på heltid för den ansökta perioden.

CA överklagade beslutet. Förvaltningsrätten i Malmö, migrationsdomstolen (2021-02-15, ordförande Kihlefeldt Bondesson) avslog överklagandet med i huvudsak följande motivering. Det är ostridigt att CA uppfyller kraven beträffande godtagbara framsteg under föregående tillståndsperiod, tillräckliga medel för försörjning under perioden hon ansökt om uppehållstillstånd för samt kravet på heltäckande sjukförsäkring i Sverige. Frågan är om Migrationsverket haft fog för att avslå hennes ansökan om förlängt uppehållstillstånd när hon inte har antagits till studier som motsvarar heltid under den ansökta förlängningsperioden. Av högskoleförordningen (1993:100) framgår att heltidsstudier under ett normalstudieår består av 40 veckor och omfattar 60 högskolepoäng. En studievecka motsvarar därmed 1,5 högskolepoäng. Heltidskravet ska beräknas utifrån perioden 31 augusti 2020-28 februari 2021. Under denna period skulle CA behöva ta minst 37,5 högskolepoäng för att anses studera på heltid. Vid tidpunkten för intyget som hennes handledare utfärdat återstod endast 10 högskolepoäng för henne att ta inom ramen för masteruppsatsen, vilket motsvarar 6 veckors heltidsstudier. Av den sökta tillståndsperioden återstod dock drygt 18 veckor. CA hade således inte heller

vid det tillfället tillräckligt med högskolepoäng kvar att läsa för att anses studera på heltid. Mot den bakgrunden anser migrationsdomstolen att hon inte har visat att hon varit antagen till heltidsstudier under den period som hon har ansökt om förlängt uppehållstillstånd för. Bristen i uppfyllelsen av förutsättningarna för förlängt uppehållstillstånd är inte obetydlig. Hon uppfyller därmed inte kravet på heltidsstudier. Det föreligger därför inte förutsättningar att bevilja henne förlängt uppehållstillstånd för studier.

CA överklagade domen och yrkade att hon skulle beviljas förlängt uppehållstillstånd för studier i Sverige. Hon förde fram bl.a. följande.

Det är ostridigt att hon är antagen till en heltidsutbildning som hon påbörjade i januari 2019 vid Blekinge Tekniska Högskola. Den kvarvarande master-uppsatsen är avslutningen på utbildningen och krävs för att slutföra utbildning och erhålla en masterexamen. Hon har under de två första studieåren klarat av sina studier och högskolepoäng som med marginal uppfyller ställda krav för godtagbara studieresultat för tre studieår. Hennes studietakt bör således bedömas som god och hon har visat att hennes faktiska studietakt motsvarat heltidsstudier.

Det har skett en viss förskjutning/fördröjning av studieplanen vilket är orsaken till att hon behövt ansöka om förlängning av sitt uppehållstillstånd för att kunna slutföra studierna. Uppsatsarbetet är numera helt företagsorienterat och sker i samarbete och tillsammans med svenska teknikföretag. På grund av att företag tillfälligt stängts ner samt kontakter och samarbeten begränsats har hennes möjligheter att genomföra och slutföra sin masteruppsats påverkats. I hennes fall finns det alltså en godtagbar orsak till att det skett en fördröjning.

Det bör ske en helhetsbedömning av hennes tidigare studier och hennes planerade studier samt ändamålet med den tid som krävs för att kunna slutföra studierna. Vid denna sammantagna bedömning bör det inte ställas krav på att de återstående studierna, för att slutföra en påbörjad heltidsutbildning, bedrivs på heltid utan det bör räcka med att det finns stöd för att studierna kommer att slutföras.

Migrationsverket ansåg att överklagandet skulle bifallas och förde fram bl.a. följande. Verkets tolkning av gällande rätt är nu att det inte föreligger ett regelmässigt krav på att återstående studier måste bedrivas på heltid när sökanden behöver förlängt uppehållstillstånd för att slutföra en utbildning. En påbörjad utbildning förlorar inte sin karaktär av heltidsutbildning enbart för att studierna av något skäl måste förlängas utöver ordinarie studietid och den återstående delen inte kan bedrivas på heltid.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2021-11-26, Linder, Briheim Fällman, referent och Braun Hotti / föredragande Westermarck), yttrade:

1. Vad målet gäller

Frågan i målet är hur kravet på utbildning på heltid i 5 b kap. 3 § utlänningslagen (2005:716) ska bedömas vid en ansökan om förlängning av ett uppehållstillstånd för studier enligt 5 b kap. 17 § utlänningslagen.

2. Gällande rätt m.m.

2.1. Svensk lagstiftning

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för bl.a. studier (5 kap. 10 § utlänningslagen).

En utlänning som har antagits till en utbildning på heltid vid en läroanstalt för högre utbildning i Sverige ska, om övriga förutsättningar är uppfyllda, beviljas ett uppehållstillstånd för studier inom högre utbildning (5 b kap. 3 § första

stycket utlänningslagen). Ett uppehållstillstånd ska gälla i minst ett år eller den kortare tid som studierna ska pågå (5 b kap. 3 § andra stycket utlänningslagen).

Tillståndstiden för ett uppehållstillstånd enligt 1-3 §§ får efter ansökan förlängas. Tillståndstiden får dock inte förlängas om bl.a. förutsättningarna i 1-3 och 9-11 §§ för att bevilja tillståndet i fråga inte är uppfyllda (5 b kap. 17 § första stycket och andra stycket 1 utlänningslagen).

I högskoleförordningen finns bestämmelser om universitet och högskolor som staten är huvudman för. Där framgår vidare att omfattningen av en utbildning ska anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng (6 kap. 2 § högskoleförordningen).

2.2. Unionsrättslig lagstiftning

Bestämmelserna i 5 b kap. utlänningslagen genomför student- och forskardirektivet (direktiv (EU) 2016/801 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete [omarbetning]). I artikel 3.3 i student- och forskardirektivet anges bl.a. att med studerande avses en tredjelandsmedborgare som har antagits vid en läroanstalt för högre utbildning och som beviljas inresa till och vistelse på en medlemsstats territorium för att som huvudsaklig verksamhet på heltid följa ett studieprogram.

Av artikel 11.1 a) i direktivet framgår att sökanden, vad gäller inresa och vistelse för en tredjelandsmedborgare i studiesyfte, utöver de allmänna villkoren i artikel 7 (som bl.a. omfattar krav på resehandling, sjukförsäkring medel för uppehälle m.m.) ska styrka att tredjelandsmedborgaren har antagits vid en läroanstalt för högre utbildning för att följa ett studieprogram.

Giltighetstiden för ett tillstånd för studerande ska enligt artikel 18.2 vara minst ett år eller lika lång som studietiden om denna är kortare. Tillståndet ska förlängas förutsatt att artikel 21 inte är tillämplig. I artikel 21.1 a) i direktivet anges att medlemsstaterna ska besluta att inte förlänga ett tillstånd om tredjelandsmedborgaren inte längre uppfyller bl.a. det särskilda villkoret i artikel 11. Ett beslut att avslå en ansökan om förlängning av ett tillstånd ska enligt artikel 21.7 fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna i fallet och med respekt för proportionalitetsprincipen.

2.3. Förarbeten

Av förarbetena till införandet av 5 b kap. utlänningslagen framgår bl.a. följande. För uppehållstillstånd för studier krävs det enligt direktivet att det ska vara fråga om heltidsstudier (artikel 3.3). Det är lämpligt att kravet på att utbildningen ska bedrivas på heltid framgår direkt av lagtexten. Frågan om hur studietakten ska beräknas bör även fortsättningsvis överlämnas till rättstillämpningen. (Prop. 2019/20:9 s. 67.)

Beträffande bestämmelsen i 5 b kap. 17 § utlänningslagen anges bl.a. följande. De nu aktuella grunderna för att avslå en förlängningsansökan är tvingande. Vid bedömningen enligt andra stycket 1 av om förutsättningarna för tillståndet är uppfyllda ska en helhetsbedömning göras. En mindre brist i uppfyllelsen av förutsättningarna bör inte ses isolerad utan bedömas mot bakgrund av uppfyllelsen av förutsättningarna över tid. (Prop. 2019/20:9 s. 182.)

2.4. Praxis

Migrationsöverdomstolen har tidigare uttalat sig angående förlängning av tillstånd för studier och då konstaterat att det förhållandet att en utlänning uppnått godtagbara framsteg i sina studier utomlands inte ensamt kan ges en helt avgörande betydelse vid prövningen av om förlängt uppehållstillstånd ska

beviljas eller ej. I stället ska en helhetsbedömning av samtliga omständigheter göras och bedömningen måste ske med beaktande av proportionalitetsprincipen. Migrationsöverdomstolen ansåg att ett avslag på utlänningens ansökan med beaktande av de omständigheter som förelåg i det fallet inte framstod som rimligt i förhållande till de olägenheter som ett sådant beslut skulle medföra för honom och att han därför skulle ha beviljats det sökta uppehållstillståndet. (MIG 2019:24.)

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

CA har ansökt om förlängning av sitt uppehållstillstånd för att kunna slutföra sina studier. Ansökan omfattar mer än 20 veckor medan de återstående studierna omfattar mindre än 30 högskolepoäng. Studierna motsvarar därför inte studier på heltid så som detta definieras i högskoleförordningen. Frågan är då om tillståndet ändå kan förlängas.

Det följer redan av ordalydelsen i 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen att uppehållstillstånd för studier förutsätter att det är fråga om utbildning på heltid. Det är också utgångspunkten i student- och forskardirektivet, där definitionen av en studerande enligt artikel 3.3 är en tredjelandsmedborgare som har antagits vid en läroanstalt för att som huvudsaklig verksamhet på heltid följa ett studieprogram. Enligt Migrationsöverdomstolen måste utgångspunkten vid prövningen av en förlängningsansökan enligt 5 b kap. 17 § utlänningslagen därför vara att utlänningens utbildning avses att bedrivas på heltid.

Bestämmelserna i 5 b kap. 17 § utlänningslagen infördes bl.a. för att genomföra artikel 21 i student- och forskardirektivet. För bestämmelser i nationell rätt som har införts särskilt för att genomföra ett direktiv gäller att de ska tolkas mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte (jfr bl.a. de förenade målen Pfeiffer m.fl., C-397/01-C-403/01, EU:C:2004:584, punkterna 110-114). Enligt artikel 21.7 i direktivet ska ett beslut att avslå en ansökan om förlängning av ett tillstånd fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna i fallet och med respekt för proportionalitetsprincipen. Som framgår av avsnitt 2.3 ovan har det också framhållits i de svenska förarbetena att man vid bedömningen av om förutsättningarna för förlängning av tillståndet är uppfyllda ska göra en helhetsbedömning och att en mindre brist i uppfyllelsen av förutsättningarna inte bör ses isolerad utan bedömas mot bakgrund av uppfyllelsen av förutsättningarna över tid. Till detta kommer att även syftet med student- och forskardirektivet bör beaktas och ett av syftena med direktivet är att kunna attrahera och främja högkvalificerad migration (se t.ex. skälen 3, 14 och 15). Prövningen av en ansökan om förlängning av tillståndstiden enligt 5 b kap. 17 § utlänningslagen ska alltså göras med beaktande även av detta.

Ett beslut om att inte bevilja förlängning av tillståndstiden kan innebära att utlänningen inte kan slutföra sina studier och inte få ut sin examen. Det innebär också att det inte är möjligt att beviljas uppehållstillstånd efter slutförda studier för att söka arbete eller bedriva näringsverksamhet här (5 b kap. 8 § utlänningslagen). Enligt Migrationsöverdomstolen innebär de olägenheter för den enskilde som detta medför att kravet på heltidsstudier inte alltid kan upprätthållas vid prövningen av en förlängningsansökan. Omständigheter som ligger utanför utlänningens kontroll, liksom att tidpunkten för examinationen inte alltid är något som studenten kan råda över, är sådant som bör kunna vägas in i bedömningen. Mindre avvikelser från kravet på heltidsstudier måste också kunna godtas.

CA har ansökt om förlängt uppehållstillstånd för studier för att slutföra sina högskolestudier. Migrationsöverdomstolen konstaterar att hon har uppnått godtagbara resultat i sina studier fram till aktuell förlängningsansökan. Hon var antagen till och avsåg att studera på samma heltidsutbildning som tidigare och de fortsatta studierna skulle ske i direkt anslutning till de tidigare

heltidsstudierna. Den planerade faktiska studietakten under den sökta tillståndstiden var något lägre än heltid. Det har inte kommit fram annat än att skälet till att studierna behövt förlängas berodde på omständigheter som låg utanför CA:s kontroll och som hon därför inte kan lastas för. Hon har också genom intyg visat vilka framsteg hon har gjort i masteruppsatsen och vad som återstått för att hon ska få ut sin examen.

Vid en sammantagen bedömning av de nämnda omständigheterna framstår det inte som rimligt att avslå CA:s förlängningsansökan i förhållande till de olägenheter som ett sådant beslut skulle medföra för henne. Det har inte kommit fram att det funnits något annat skäl att vägra henne uppehållstillstånd. CA skulle därför ha beviljats det sökta uppehållstillståndet. Den period för vilken hon har ansökt om uppehållstillstånd har numera passerat. Målet ska därför skrivas av.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen skriver av målet.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2019/20:9 s. 67 och 182
